

การศึกษาเชิงคุณภาพครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาคณะดูแลตนเองของผู้ป่วย
 วัณโรคที่รักษาหายแล้วกลับเป็นซ้ำ ผู้ให้ข้อมูล คือผู้ป่วยวัณโรคที่ขึ้นทะเบียนรักษาวัณโรคที่รักษา
 หายแล้วกลับเป็นซ้ำ ที่โรงพยาบาลชุมชนจำนวน 3 แห่งในเขตในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน
 14 ราย เครื่องมือวิจัยคือ แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบบันทึกภาคสนาม เก็บรวบรวม
 ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก บันทึกเทป การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการบันทึก
 ภาคสนาม โดยการเก็บข้อมูลจะดำเนินการหลังได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ให้ข้อมูล
 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาของโคไลซี (Colaizzi)

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีการดูแลตนเองเมื่อกลับมาเป็นวัณโรคซ้ำ มีดังนี้คือ

การดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคกลับเป็นซ้ำเริ่มต้นจากการที่ผู้ป่วยยอมรับอาการและ
 อาการแสดงเริ่มแรกของวัณโรคกลับเป็นซ้ำ ผู้ป่วยจะวินิจฉัยโรคด้วยตนเองก่อน ผู้ป่วยจำนวน 5
 ราย วินิจฉัยว่าตนเป็นวัณโรคกลับเป็นซ้ำ ผู้ป่วยวัณโรคอีก 9 ราย วินิจฉัยโรคว่าตนเองเป็นโรคอื่น
 เช่น มะเร็ง ไข้หวัด ปอดอักเสบ หอบ เป็นต้น ในระยะที่อาการยังไม่มากนัก ผู้ป่วยดูแลตนเอง
 เพื่อทุเลาอาการของวัณโรคกลับเป็นซ้ำ ซึ่งระยะเวลาตั้งแต่เริ่มรับรู้อาการ การวินิจฉัยโรคด้วย
 ตนเอง และการดูแลตนเอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ถึง 1 เดือน

เมื่อมีอาการของวัณโรคกลับเป็นซ้ำก้าวหน้ามากขึ้นจนทนไม่ไหว ผู้ป่วยจึงแสวงหา
 บริการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสุขภาพที่ตนเองเชื่อถือที่มีความเชี่ยวชาญ คือ ศูนย์วัณโรค
 เขต 8 นครสวรรค์ (เขาขาด) โรงพยาบาลชุมชนใกล้บ้านและคลินิก ผู้ป่วยได้รับการตรวจ
 วินิจฉัยโรคจากแพทย์ว่าป่วยเป็นวัณโรคกลับเป็นซ้ำ แพทย์ได้ให้การรักษาโดยทางยาและให้คำแนะนำ
 ด้านการปฏิบัติตัว

ผู้ป่วยทุกคนมีความหวังว่าตนจะหายจากโรคได้จึงปฏิบัติตามแผนการรักษาและตาม
 คำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด และดูแลตนเองเมื่อมีอาการข้างเคียงของยา หรือแสวงหาการ
 รักษาทางเลือกร่วมด้วยโดยรับประทานสมุนไพรและยาผีบอก

ผู้ที่ผู้ป่วยวัณโรคกลับเป็นซ้ำเห็นว่ามีส่วนสนับสนุนให้ตนเองหายจากวัณโรค ได้แก่
 แพทย์ผู้รักษา บุคคลในครอบครัวและเพื่อนบ้าน แพทย์ผู้รักษาได้ให้การรักษาที่ถูกต้องตรงกับโรค
 ให้คำแนะนำและให้กำลังใจ บุคคลในครอบครัวที่ให้กำลังใจ เข้าใจ ไม่แสดงท่าทีรังเกียจ ปฏิบัติ
 ตัวเหมือนเดิมและคอยดูแล รวมทั้งเพื่อนบ้านผู้ให้คำแนะนำสถานที่รักษาพยาบาลและให้กำลังใจ

The purposes of this qualitative research were to study self care among recurrent tuberculosis patients. The participants were fourteen patients who had recurrent tuberculosis treatment in 3 community hospitals, Kamphaengphet province. The research instruments were in-depth interview guide line, tape recorder and field note. All in-depth interviewed were taped recorded, fully transcribed. The data were collected after they were informed and signed inform consent form. The data were analyzed by means of Colaizzi' s method.

The result of the study revealed that:

Self care among recurrent tuberculosis patients began when the patients perceived mide or moderate signs and symptoms of recurrent tuberculosis. Self diagnosis were perform by themselves, five of them were diagnosed as tuberculosis while the other nine patients were diagnosed other diseases such as cancer, cold, pneumonitis, asthma ect.. During this stage, the recurrent tuberculosis patients cared themselves. This stage began from 2 week – 1 months.

When the signs and symptoms progress, the recurrent tuberculosis patients sought treatment from physicians at Tuberculosis Health Center, community hospitals and private clinics. The recurrent tuberculosis patients were treated by having diagnosis procedures, drug treatment and health education. At last all recurrent tuberculosis patients were referred to community hospitals nearby thier houses.

All recurrent tuberculosis patients expected that they will recover from recurrent tuberculosis so they performed strict self care disciplines according to physician advices. The recurrent tuberculosis patients suffered from drug side effects but all of them care reduce those side effects by them self or sought for alternative or traditional treatment.

The recurrent tuberculosis patients were supported by the physicians, their families and neighbors. The physicians supported by providing diagnosis, treatment, health education and mental supports, family supported by encouragement, consistency, understanding and caring, and their neighbors supported by advice health institution and encouragement.